

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende wijzigingen aan het besluit van de Vlaamse Regering van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp

Definitieve goedkeuring

Bijlagen:

- het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende wijzigingen aan het besluit van de Vlaamse Regering van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp;
- het advies 65.300/1 van de Raad van State van 5 maart 2019.

1. VOORAFGAANDE PROCEDURE

Op 25 januari 2019 hechtte de Vlaamse regering haar principiële goedkeuring aan het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering houdende wijzigingen aan het besluit van de Vlaamse Regering van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp (VR 2019 2501 DOC.0090/1 en DOC.0090/2).

Tevens werd daarbij de Vlaamse minister, bevoegd voor bijstand aan personen, gelast om over het ontwerpbesluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen.

2. BESPREKING VAN HET ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Op 5 maart 2019 leverde de Raad van State zijn advies nr. 65.300/1 af. Hierna volgt een bespreking van het gevolg dat gegeven wordt aan dit advies van de Raad van State.

Opmerking onder punten 3.2, 3.3, 3.4 en 5

De Raad van State merkt op dat er geen decretale rechtsgrond voorhanden is voor artikel 3 van voorliggend besluit dat voorziet in een gewijzigde bewaartermijn voor dossiers van de gemandateerde voorzieningen, de toegangspoort en de sociale diensten jeugdrechtbank.

De rechtsgrond voor artikel 3 kan evenwel worden gevonden in de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de regering, ex artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen, in samenhang gelezen met artikel 46, 1° en artikel 77 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp.

Artikel 46,1° van het decreet bepaalt dat de jeugdhulp aan de minderjarige, zijn ouders en, in voorkomend geval, zijn opvoedingsverantwoordelijken de toegang tot het dossier van de minderjarige garandeert.

Artikel 77 van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp herneemt het recht en de toegang tot het dossier specifiek voor dossiers die bij de toegangspoort, de gemandateerde voorziening of de sociale dienst worden bewaard.

Bovenstaande toegangsregeling impliceert logischerwijze dat bovenvermelde diensten een dossier bijhouden voor een bepaalde termijn teneinde de toegang tot het dossier te kunnen garanderen.

De aanhef van het wijzigend besluit wordt op vraag van de Raad van State uitgebreid met een verwijzing naar:

- de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de regering, ex artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen;
- artikel 26, § 1, zesde lid, artikel 28, derde lid, artikel 46, 1°, artikel 67, tweede lid, artikel 77 en artikel 107 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp;
- artikel 31 van het decreet van XX houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en het decreet betreffende de integrale jeugdhulp.

Opmerking onder punt 4

Er wordt niet ingegaan op de suggestie van de Raad van State om de artikelen van het ontwerp die de verwerking van persoonsgegevens regelen nog voor te leggen aan de Gegevensbeschermingsautoriteit omwille van volgende redenen:

1. Algemeen

De noodzaak en finaliteit van de verwerking van persoonsgegevens, inclusief de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 9, lid 1 van de algemene verordening gegevensbescherming, door gemandateerde voorzieningen, de toegangspoort en de sociale dienst jeugdrechtbank hebben een decretale grondslag en worden geregeld door artikel 72 § 1 van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp.

Specifiek voor de toegangspoort bepaalt artikel 72 § 2 van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp dat het elektronisch dossier de volgende gegevens bevat :

1° de identificatiegegevens van de jeugdhulpaanbieder of andere persoon of voorziening die jeugdhulpverlening aanbiedt, die de minderjarige aanmeldt bij de toegangspoort, overeenkomstig artikel 20 van dit decreet;

2° de identificatiegegevens van de aangemelde minderjarige, zijn ouders of, in voorkomend geval, zijn opvoedingsverantwoordelijken en in voorkomend geval van andere betrokkenen;

3° de gegevens die noodzakelijk zijn voor het realiseren door de toegangspoort van een kwaliteitsvolle indicatiestelling;

4° het indicatiestellingsverslag;

5° de jeugdhulpverleningsbeslissing of het jeugdhulpverleningsvoorstel.

Deze verwerkingen verlopen conform de geldende regelgeving m.b.t de bescherming van persoonsgegevens.

Ook worden gepaste technische en organisatorische maatregelen genomen om de risico's m.b.t. de verwerking van deze gegevens te beperken. Zo wordt de toegang tot de gegevens/elektronische dossiers beschermd door middel van een gebruikers- en toegangsbeheer (o.a. IAM van het eHealth platform en ACM/IDM van de Vlaamse overheid).

De Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (CBPL) verleende in het velreden reeds een gunstig advies voor de gegevensverwerking door de gemandateerde

voorzieningen, de toegangspoort en de sociale dienst (Advies nr 27/2012 van 12 september 2012).

We verwijzen terzake tevens naar de reeds bekomen machtiging vanwege de Vlaamse Toezichtcommissie, het Sectoraal comité van het Rijksregister en het Sectoraal comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid voor het verwerken van de nodige gegevens van elke minderjarige en eventueel het gezin waartoe hij behoort met het oog op het realiseren en correct opvolgen van de hulp- en dienstverlening aan minderjarigen.

- Beraadslaging VTC nr. 46/2016 van 7 december 2016 betreffende de aanvraag tot machtiging voor het meedelen van persoonsgegevens in het kader van de integrale jeugdhulp door het agentschap Jongerenwelzijn als verantwoordelijke voor de verwerking van de toepassing INSISTO en de toepassing DOMINO OCJ en voor het meedelen van gecodeerde persoonsgegevens voor wetenschappelijk onderzoek en beleidsdoeleinden aan het agentschap Jongerenwelzijn en het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.
 - Beraadslaging van comité van het Rijksregister 02/201 voor INSISTO
 - Beraadslaging (13/068) van 18 juni 2013 van het Sectoraal comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid laatst gewijzigd op 16 januari 2018, met betrekking tot de mededeling van persoonsgegevens die de gezondheid betreffen in het kader van de integrale jeugdhulp (insisto en Domino)
2. Bewaartermijn dossiers van gemandateerde voorzieningen, de toegangspoort en de sociale dienst jeugdrechtbank en actieve informatieplicht

Waar de bewaartermijn voor dossiers van gemandateerde voorzieningen, de toegangspoort en de sociale dienst jeugdrechtbank aanvankelijk werd bepaald op maximaal 10 jaar na de meerderjarigheid van de betrokkene, wordt deze met artikel 3 van dit besluit gewijzigd naar een vaste bewaartermijn tot de leeftijd van 35 jaar.

De CBPL oordeelde in zijn advies nr. 07/2014 van 5 februari 2014 betreffende het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de integrale jeugdhulp (CO-A-2013-072) dat de huidige bewaartermijn in het licht van artikel 4, § 1, 5°, Wet Verwerking Persoonsgegevens (WVP) aanvaardbaar is gelet op het feit dat afgesloten dossiers informatie kunnen bevatten die relevant kan zijn met het oog op de jeugdhulp die desgevallend later aan een jongere broer of zus wordt verstrekt in het licht van artikel 4, § 1, 5°, WVP aanvaardbaar is (zie nummers 11 en volgende).

De aanpassing naar de leeftijd van 35 jaar met dit ontwerpbesluit is een logisch gevolg van de huidige bewaartermijn enerzijds en een verruiming van de mogelijkheden inzake voortgezette hulpverlening die mogelijk is tot de leeftijd van 25 jaar anderzijds.

De keuze voor een vaste bewaartermijn tot de leeftijd van 35 jaar in plaats van een maximale bewaartermijn zorgt voor gelijkheid voor alle minderjarigen. Voor alle dossiers die door onze diensten worden bijgehouden geldt dat deze na afsluiten bewaard worden tot de leeftijd van 35 jaar. Deze zienswijze trekken we ook door naar de dossiers die worden bijgehouden door private voorzieningen jeugdhulp. Uniformiteit in de bewaartermijn was ook een vraag vanuit de gebruikersorganisaties zelf.

Bij het afsluiten van het dossier, wordt de betrokkene geïnformeerd over de bewaartermijn en het feit dat hij een kopie van dit dossier kan krijgen indien hij dit wenst. Hij is het best geplaatst om te beoordelen of zijn dossier na het verstrijken van de bewaartermijn voor hem nog enig nut kan hebben. Indien de betrokkene oordeelt dat dit het geval is, moet hij de mogelijkheid krijgen om erover te beschikken onder de vorm van een kopie. Vanuit de regelgeving bescherming persoonsgegevens stelt dit geen problemen vermits de betrokkene dan zijn eigen dossier en gegevens beheert.

3. Registratie van persoonsgegevens m.b.t. cliëntoverleg en bemiddeling

Artikel 14 § 2 maakt melding van de registratie van dossiers cliëntoverleg en bemiddeling in een systeem dat de Vlaamse overheid daarvoor ter beschikking stelt, met name het informaticasysteem Insisto.

Ook hiervoor verwijzen we naar bovenvermelde machtigingen voor de verwerking en uitwisseling van gegevens in Insisto dat recent werd uitgebreid met een functionaliteit zodat ook aanvragen bemiddeling of cliëntoverleg en de registratie daarvan binnen deze applicatie kunnen worden behandeld.

In de overeenkomst die met voorzitters en bemiddelaars wordt afgesloten worden tevens een aantal veiligheidswaarborgen ingebouwd:

- De mededelingen van gegevens waarvan men kennis krijgt bij het cliëntoverleg en bemiddeling aan derden, op welke wijze ook (door middel van doorzending, verspreiding of op enigerlei andere wijze) is verboden, tenzij dit door of krachtens de wet wordt opgelegd.
- De voorzitters en bemiddelaars verbinden zich er toe om bij de beëindiging van onderhavige overeenkomst, alle originele stukken en bescheiden die hij/zij ten gevolge van de uitvoering van deze overeenkomst in bezit zou hebben, bij de opdrachtgever in te leveren en er zelf geen kopieën van bij te houden.

Opmerking onder punt 6 en 7

De huidige formulering van artikel 9, 1° van het wijzigend besluit zorgde mogelijks voor interpretatieproblemen met betrekking tot de mogelijkheid om bij beslissing van de administrateur-generaal af te wijken van de inzet van IPH-middelen voor andere hulpverlening dan niet rechtsreeks toegankelijke.

Door te voorzien in een mogelijkheid tot afwijking van de volledige voorwaarde in artikel 40 § 2, eerste lid, 2° kon de indruk worden gewekt dat ook kan worden afgeweken van het aanvullend karakter van deze bijkomende middelen. Dit is geenszins de bedoeling.

Daarom wordt artikel 9, 1° van het ontwerpbesluit op suggestie van de Raad van State geherformuleerd als volgt:

“Op beslissing van de administrateur-generaal kan het aanbod, in afwijking van de voorwaarde, vermeld in het eerste lid, 2°, ingezet worden naast andere hulpverlening dan niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening die geboden wordt aan de minderjarige”.

Er wordt geen gevolg gegeven aan de suggestie van de Raad van State om in het ontwerpbesluit de criteria op te nemen die de administrateur-generaal in acht moet nemen bij zijn beslissing. De mogelijkheid om IPH-middelen in te zetten bij gemotiveerde beslissing van de administrateur-generaal wordt dossier per dossier bekeken in functie van het belang daarvan in het hulptraject van de minderjarige. De motiveringsverplichting vereist sowieso dat elke administratieve beslissing weloverwogen moet worden genomen.

Opmerking onder punt 8

Sinds de overheveling naar Vlaanderen naar aanleiding van de zesde staatshervorming werden in afwachting van een regularisatie met dit ontwerpbesluit de nadere regels en voorwaarden voor cliëntoverleg en bemiddeling geregeld bij ministerieel besluit van 14 november 2017. Deze bepalingen worden met dit ontwerpbesluit nu geïntegreerd in het besluit betreffende de integrale jeugdhulp.

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State zal na de inwerkingtreding van dit besluit het nu geldende ministerieel besluit van 14 november 2017 met betrekking tot de minimale kwaliteitseisen en de vergoeding bij cliëntoverleg en bemiddeling worden opgeheven.

Het ministerieel besluit van 22 februari 2016 waarnaar de Raad van State verwijst, heeft geen opheffing. Dit ministerieel besluit alsook de vorige ministeriële besluiten hadden immers enkel uitwerking voor één begrotingsjaar.

Opmerking onder punt 9

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt het ontworpen artikel 51, § 2 van het besluit van 21 februari 2014 geschrapt. Artikel 30, derde lid, 3°, van het decreet van 12 juli 2013 somt immers reeds de personen op die bemiddeling kunnen aanvragen. De paragrafen 3, 4 en 5 worden hierdoor hernoemd.

Opmerking onder punt 10

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in het ontworpen artikel 51/2, § 4, verduidelijkt dat de externe voorzitter onafhankelijk moet zijn ten opzichte van de aan het cliëntoverleg deelnemende jeugdhulpaanbieders en aan het cliëntstelsel.

Ook zal in de deontologische code voor cliëntoverleg de onafhankelijkheid van de externe voorzitter als volgt worden geoperationaliseerd:

- De voorzitter mag niet tot dezelfde sector behoren als de aanvrager van het cliëntoverleg (d.w.z. dat een aanvraag vanuit een VAPH-voorziening bijvoorbeeld gekoppeld wordt met een voorzitter uit een andere sector)
- De voorzitter mag geen hulpverlenende relatie hebben met het cliëntstelsel.

Een gelijkaardige verduidelijking met betrekking tot de onafhankelijkheid van de bemiddelaar is reeds opgenomen in de deontologische code voor bemiddelaars.

Opmerking onder punt 11

Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State wordt in het ontworpen artikel 51/4§ 2 de delegatie aan de administrateur-generaal om de organisatie en de vergoeding van bemiddelaars en voorzitters te bepalen vervangen door een delegatie aan de minister. Artikel 14 van het ontwerpbesluit wordt in die zin aangepast.

Opmerking onder punt 12

De Raad van State merkt op dat het de Vlaamse Regering niet toekomt om de maximumduur van gerechtelijke maatregelen te verlengen of in de mogelijkheid van een verlenging te voorzien.

Het betreft hier geen verlenging van de initiële duur van de maatregel, maar wel een kortere maximumduur voor de verlenging van de maatregel. Als we dit niet zouden regelen zou dit betekenen dat de perspectiefbiedende pleegzorg telkens opeenvolgend tot aan de meerderjarigheid kan worden verlengd voor een periode van maximaal één jaar hetgeen in strijd zou zijn met de geest van perspectiefzoekende pleegzorg.

Voor de typemodule verblijf in een pleeggezin en begeleiding voor pleeggezinnen, perspectiefzoekend, is de duur van de verlenging decretaal beperkt tot zes maanden. We verwijzen hiervoor naar de definitie van perspectiefzoekende pleegzorg in artikel 1, 7° van het decreet van 29 juni 2012 houdende de organisatie van pleegzorg: *een vorm van pleegzorg gedurende een periode van maximaal een jaar, eenmalig verlengbaar met maximaal zes maanden, waarbij een duidelijk perspectief voor het pleegkind of de pleeggast wordt ontwikkeld;*

De delegatie aan de Vlaamse regering moet bijgevolg in die zin worden geïnterpreteerd dat de mogelijkheid tot het bepalen van andere, kortere termijnen voor specifieke typemodules ook de mogelijkheid omvat om af te wijken van de maximumtermijn voor verlenging.

Opmerking onder punt 13

Er wordt geen gevolg gegeven aan de suggestie van de Raad van State om het aantal plaatsen van de time-out capaciteit bij besluit van de Vlaamse Regering te regelen.

Voor het efficiënte gebruik van de capaciteit in de gemeenschapsinstellingen is het noodzakelijk dat de minister op basis van de noodwendigheden het aantal plaatsen van de time-out capaciteit kan vastleggen en indien nodig flexibel kan wijzigen.

In het besluit van de Vlaamse Regering tot inrichting van de gemeenschapsinstellingen en tot uitvoering van diverse bepalingen van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht wordt de minister om dezelfde reden gemachtigd om de capaciteit van elke gemeenschapsinstelling, alsook de capaciteit en organisatie van de verschillende afdelingen binnen elke gemeenschapsinstelling te regelen.

3. OVERIGE AANPASSINGEN

De datum van inwerkingtreding wordt als volgt aangepast:

- Artikel 18 van het decreet van XXX houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en het decreet betreffende de integrale jeugdhulp treedt in werking op de datum van inwerkingtreding van dit besluit.
- De artikelen 23 en 24 van het decreet van XX houdende diverse wijzigingsbepalingen betreffende het decreet betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en het decreet betreffende de integrale jeugdhulp treden in werking op 1 september 2019. Deze artikelen betreffen de modulering van de gerechtelijke maatregelen.
Hiermee samenhangend treden ook de artikelen 17 en 18 van dit ontwerpbesluit in werking op 1 september 2019.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist haar definitieve goedkeuring te hechten aan bijgaand ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijzigingen aan het besluit van de Vlaamse Regering van 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN